

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ
ОСВІТИ У ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА ПОЗАУРОЧНОГО
ЗАХОДУ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

на тему:

«УМОВИ ТА БЕЗПЕКА ПРАЦІ – ЗАПОРУКА ЗДОРОВ'Я

*(З досвіду роботи Світлани КАЛІНЕНКО, викладача
Люботинського професійного ліцею залізничного транспорту)*

Харків-2022

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ У
ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

*Формування професійних компетентностей здобувачів освіти при проведенні
позаурочних заходів – записка успішної підготовки кваліфікованих робітників*

**Методична розробка позаурочного заходу з охорони праці
на тему:**

«УМОВИ ТА БЕЗПЕКА ПРАЦІ – ЗАПОРУКА ЗДОРОВ'Я І ЖИТТЯ»

*(З досвіду роботи Світлани КАЛІНЕНКО, викладача
Люботинського професійного ліцею залізничного транспорту)*

м. Харків-2022

Друкується за рішенням науково-методичної ради НМЦ ПТО у Харківській області від 20.12.2021, протокол №4.

Світлана КАЛІНЕНКО, викладач предметів професійно-теоретичної підготовки Люботинського професійного ліцею залізничного транспорту

Методична розробка позаурочного заходу з охорони праці на тему: «УМОВИ ТА БЕЗПЕКА ПРАЦІ – ЗАПОРУКА ЗДОРОВ'Я І ЖИТТЯ» (З досвіду роботи Світлани КАЛІНЕНКО, викладача Люботинського професійного ліцею залізничного транспорту). – Харків: НМЦ ПТО у Харківській області, 2022. – 28 с.

Даний випуск із серії «З досвіду роботи» представляє методичну розробку позаурочного заходу з охорони праці на тему: «Умови та безпека праці – запорука здоров'я і життя», який спрямований на досягнення мети: пробудження й розвиток стійкого інтересу до предмета «Охорона праці, розширення й поглиблення уяви про практичне значення вимог і правил охорони праці на підприємствах залізниці та розвиток професійних компетентностей здобувачів освіти.

У розробці викладачем представлений вид позаурочної роботи у формі дидактичної гри, який являє собою сукупність різних видів діяльності, має широкі можливості позитивного впливу на здобувачів освіти та є самостійною сферою навчально-виховної роботи в закладі П(ПТ)О.

Позаурочний захід «Аукціон» демонструє групову роботу, яка дозволяє здобувачам професійної освіти набутти навичок, необхідних для спілкування та співпраці, зацікавлює та стимулює їх роботу в команді, допомагає бути корисним одне одному і підтримує дух змагання.

Рецензент:

Олена ДІДЕНКО, методист НМЦ ПТО у Харківській області.

ВСТУП

У 1992 році вперше було прийнято Закон України «Про охорону праці», який визначає основні положення щодо реалізації конституційного права громадян на охорону їх життя і здоров'я в процесі трудової діяльності та принцип державної політики у цій сфері, регулює відносини між роботодавцем і працівником із питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища і встановлює єдиний порядок організації охорони праці в Україні.

Умови та безпека праці, їх стан та покращення – самостійна і важлива задача для всіх підприємств залізничного транспорту України.

Специфічність умов функціонування залізничного транспорту, особливості виробничих процесів, складність, новизна й різноманітність технологій, часта їх зміна, швидкодія сучасних машин і механізмів, складність і певна небезпека процесів їхнього обслуговування змушують приділяти значну увагу безпеці праці у галузі транспорту.

Працівник, потрапляючи в зону роботи залізничного транспорту, опиняється в умовах підвищеної небезпеки механічного травмування, електротравматизму, шкідливого впливу шуму, вібрації, електромагнітних полів, негативних мікрокліматичних факторів, забрудненого атмосферного повітря тощо.

Основними причинами нещасних випадків на залізниці є порушення технологічного процесу, трудової та виробничої дисципліни, вимог безпеки при експлуатації транспортних засобів, незадовільне утримання і недоліки в організації робочих місць, незадовільна організація виконання робіт, невикористання засобів колективного та індивідуального захисту.

Тому, метою вивчення предмета «Охорона праці» у закладах професійної (професійно-технічної) освіти є формування у майбутніх кваліфікованих робітників такого рівня знань і навичок з організаційних питань охорони праці, з питань пожежної та електробезпеки, виробничої санітарії та гігієни праці, який дозволяє здобувачеві освіти:

- вирішувати задачі охорони праці відповідно до посадових обов'язків, в тому числі й в аварійних ситуаціях;
- чітко усвідомлювати небезпеку, пов'язану з використанням і експлуатацією електроустановок: тепловоз, електровоз, електропоїзд;
- розвинути життєві компетентності щодо реалізації принципу охорони життя та здоров'я, як особистого, так і оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території підприємства.

У процесі навчання та виховування майбутніх кваліфікованих робітників постає чимало складних і водночас важливих завдань. Як виростити гармонійну особистість? Як підготувати конкурентоспроможного кваліфікованого

робітника? Як підтримати допитливість здобувачів освіти і зробити процес навчання цікавим для них і бажаним?

Ключ до вирішення цих та інших проблем сучасного навчання — позаурочна робота зі здобувачами освіти, яка тісно пов'язана з освітньою діяльністю і має поглибити інтерес молоді, формувати в неї професійні та ключові компетентності. Позаурочна робота – це різні виховні та освітні заходи, що виходять за рамки обов'язкової навчальної програми та проводяться в позаурочний час. Позаурочна робота являє собою сукупність різних видів діяльності, має широкі можливості позитивного впливу на здобувачів освіти та є самостійною сферою навчально-виховної роботи в закладі освіти, здійснюваної у взаємозв'язку з роботою на уроці.

Організація позаурочного заходу потребує творчого підходу з боку викладача. Він має заздалегідь підготувати здобувачів освіти до проведення цікавого і змістовного дійства, створити необхідну творчу атмосферу в групі.

Саме такий підхід при проведенні позаурочних заходів використовує Каліненко Світлана Дмитрівна – «спеціаліст вищої категорії», досвідчений викладач з високим рівнем професіоналізму, ініціативи та творчої активності.

Каліненко Світлана Дмитрівна, 1965 року народження, у 1987 році закінчила Харківський інженерно-будівельний інститут за спеціальністю «Промислове та цивільне будівництво». У 2010 році отримала другу вищу освіту, закінчивши Українську інженерно-педагогічну академію за спеціальністю «Педагогіка вищої школи».

Загальний педагогічний стаж складає 26 років. З 1992 року працює в Люботинському професійному ліцеї залізничного транспорту (далі – ліцей). Свій професійний шлях розпочинала техніком з експлуатації будівель, інженером з охорони праці, майстром виробничого навчання, а з 2008 року є викладачем предметів професійно-теоретичної підготовки, зокрема предметів: «Охорона праці», «Основи електробезпеки в галузі», «Технічне креслення», «Читання креслень».

Світлана Дмитрівна систематично працює над удосконаленням форм і методів навчання й виховання, ефективно поєднуючи їх з інноваційними педагогічними технологіями.

На сьогодні викладачем створено базу дидактичного та інформаційно-методичного забезпечення предмета «Охорона праці», а саме: опорні конспекти до уроків, роздавальний матеріал (схеми, таблиці, малюнки), дидактичні засоби поточного та тематичного контролю (картки-завдання, кросворди, контрольні завдання), тематичні папки, мультимедійні презентації, відеофільми за професійним спрямуванням.

Для формування професійних компетентностей здобувачів освіти на уроках викладач застосовує довідкову та професійну літературу за наступними професіями: 4211 Касир квитковий, 4211 Касир товарний (вантажний), 5112 Провідник пасажирського вагона, 7233 Слюсар з ремонту рухомого складу, 8311 Помічник машиніста тепловоза, 8311 Помічник машиніста електровоза, 8311 Помічник машиніста електропоїзда.

Світлана Дмитрівна постійно підвищує кваліфікаційний рівень за допомогою курсів, які проводять:

- Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти (свідоцтво про підвищення кваліфікації за програмою: викладачі професійно-теоретичної підготовки закладів професійної (професійно-технічної) освіти (СПК – 35946459 – 000600 - 18, реєстраційний № 0600 від 18 травня 2018);
- Навчально-методичний центр «ЦС ТИСК-ПЛЮС» з електробезпеки (посвідчення № 16е-10 від 24.06.2020);
- Навчально-методичний центр з професійно-технічного навчання робітничих кадрів та з охорони праці ТОВ «ЦС ТИСК-ПЛЮС» з охорони праці (посвідчення № 28-05 від 25.06.2021).

Крім того, викладач бере активну участь у заходах, які проводить НМЦ ПТО у Харківській області, зокрема 28.04.2021 в on-line хакатоні, присвяченому Всесвітньому дню охорони праці: «Засоби навчання для вивчення тем, розділів і вузлових питань предмета «Охорона праці» з урахуванням вимог дистанційного навчання».

Виходячи з методичної теми закладу освіти: «Формування професійних компетентностей здобувачів освіти засобами сучасних педагогічних технологій як основа становлення та самореалізації кваліфікованих робітників», Каліненко Світлана Дмитрівна обрала для себе проблему: «Компетентнісно-орієнтований підхід до навчання – запорука успішної підготовки конкурентоспроможних кваліфікованих робітників» і працює над нею протягом чотирьох років.

Викладач впевнена, що професійна компетентність майбутніх кваліфікованих робітників формується не тільки на стадії їхньої професійної підготовки, а й під час проведення позаурочних заходів.

Так, у рамках тижня з охорони праці, присвяченому Всесвітньому дню охорони праці 28 квітня, в ліцеї Світлана Дмитрівна організує різні заходи: виставки підручників і навчальних посібників за професійним спрямуванням, конкурси малюнків за темами: «Охорона праці в галузі», конкурс «Кращий знавець правил охорони праці», зустрічі з представниками підприємств, відкриті уроки, виховні та позаурочні заходи. Прикладом є методична розробка: «Умови та безпека праці – запорука здоров'я і життя» у формі аукціону.

I. ХАРАКТЕРИСТИКА І НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНІ ЗАДАЧІ ПОЗАУРОЧНОГО ЗАХОДУ

1.1 Мета і завдання позаурочного заходу, який проводиться в закладі П(ПТ)О.

Позаурочна робота за цілями, змістом і методами належить до освітнього процесу в ЗП(ПТ)О, який є його продовженням у позаурочний час і носить добровільний і самодіяльний характер. Визначальна роль у її плануванні й організації належить викладачу. Позаурочна робота може служити ефективним засобом диференціації навчання й виховання при збереженні єдиного й обов'язкового навчального плану.

Мета й завдання позаурочної роботи в ЗП(ПТ)О визначають її функції: навчальну, виховну й розвиваючу. Навчальна функція позаурочної роботи не має такого пріоритету, як у навчальній діяльності. Вона є допоміжною для більш ефективної реалізації виховної й розвиваючої функцій і полягає не у формуванні системи знань, навчальних умінь і навичок, а у навчанні певним навичкам поведінки, колективного життя, навичкам спілкування та ін. Однак правильне сполучення позаурочної й навчальної роботи забезпечує більшу гнучкість всієї системи освітньої діяльності в ЗП(ПТ)О. Відомо, що різні види позаурочних занять є одним з основних джерел розвитку професійних інтересів і професійної поінформованості здобувачів освіти, допомагають їм придбати спеціальні знання, уміння й навички, перевірити свої сили в обраній професії.

Принцип єдності вимогливості й поваги до особистості визначає взаємини викладача й здобувачів освіти у процесі позаурочної роботи, дозволяє виявити ті захоплення й інтереси здобувачів освіти, у яких найбільше проявляються їхні позитивні якості. Тому цілеспрямованість позаурочної роботи сприяє внутрішній мотивації здобувачів освіти (відповідності пізнавальних інтересів і діяльності), яка спрямована на досягнення мети:

- пробудження й розвиток стійкого інтересу до предмета «Охорона праці»;
- розширення й поглиблення знань програмного матеріалу;
- розширення й поглиблення уяви про практичне значення вимог і правил охорони праці на підприємствах залізниці;
- оптимальний розвиток здатностей здобувачів освіти і прищеплювання їм певних навичок науково-дослідницького характеру;
- розвиток уміння самостійно й творчо працювати з навчальною й науково-популярною літературою;
- розвиток професійних компетентностей здобувачів освіти;
- встановлення тісних ділових контактів між викладачем і групою й на цій основі більш глибоке вивчення пізнавальних інтересів і запитів здобувачів освіти, розвиток їх допитливості.

1.2 Особливості позаурочного заходу з охорони праці у вигляді дидактичної гри.

Дидактична гра «Аукціон» передбачає «купівлю» різних лотів з усіх тем робочої навчальної програми з предмета «Охорона праці». Звичайно, здобувачі освіти «купають» запропоновані лоти не за гроші, а за свої знання, які вони отримали під час теоретичного навчання. Для цього група ділиться на 4 підгрупи (команди). Робота в підгрупах дозволяє здобувачам професійної освіти набути навичок, необхідних для спілкування та співпраці, зацікавлює та стимулює їх роботу в команді. Ідеї, вироблені в малій групі, допомагають здобувачам освіти бути корисним одне одному, підтримують дух змагання. Потім обирається ведучий. Це може бути за власним бажанням здобувача освіти або за вибором групи, проте, він повинен відрізнятись харизмою, «чарівністю» та креативним мисленням. Зазвичай, ведучий має здібності лідера в групі та користується авторитетом і повагою серед інших. Він виставляє лоти на торги й «продає» їх тій команді, яка надасть найбільше інформації про той чи інший «товар». Отже, на «продаж» виставлено 15 лотів:

- Лот 1 – Закон України «Про охорону праці», лот 2 – «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці» (тема: «Правові та організаційні основи охорони праці»);

- Лот 3 – «Перелік робіт з підвищеною небезпекою», лот 4 - жилет сигнальний зі світловідбиваючими смугами, лот 5 – костюм, лот 6 – рукавиці (тема: «Основи безпеки праці в галузі»);

- Лот 7 – вогнегасник і малюнок вогнегасника, лот 8 – плакат «Пожежний потяг» (тема: «Основи пожежної безпеки»);

- Лот 9 – каска, лот 10 – діелектричні рукавички, лот 11 – діелектричні рукавички, які мають пошкодження (тема: «Основи електробезпеки»);

- Лот 12 – мило, лот 13 – миючий засіб для скла, лот 14 – відро (тема: «Основи гігієни праці»);

- Лот 15 – медична аптечка (тема: «Надання першої допомоги при нещасних випадках»).

Позаурочний захід супроводжується показом презентації та відеороликом «Мийка вагонів». Впровадження нових технологій сприяє всебічному розвитку здобувачів освіти, активізує навчальну діяльність, сприяє творчому зростанню особистості. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в процесі навчання підсилює потребу в здобутті додаткових знань, підвищує інтерес до навчання, дозволяє зробити навчальний матеріал яскравим і переконливим. Використання мультимедійних засобів сприяє створенню позитивної атмосфери, що має велике значення для сприйняття та запам'ятовування інформації.

Під час підведення підсумків позаурочного заходу викладач пропонує здобувачам освіти підрахувати кількість «куплених» лотів, оголошує команду переможців і підбадьорює тих, хто набрав меншу кількість лотів. Команда переможців нагороджується Дипломом, як кращі знавці правил охорони праці. Всі учні дружно аплодують і вітають один одного. Також відмічається активна робота окремих здобувачів освіти і викладач наголошує: *«Пам'ятайте, що при*

виконанні будь-яких робіт на залізниці найголовніше для кожного працівника – це безпека!»

Рефлексія здійснюється в усній формі. Здобувачі освіти відповідають на питання, висловлюють свої враження від позаурочного заходу і висловлюють побажання щодо подальшої роботи. Оцінити якість проведеного позаурочного заходу можна й по реакції учнів. Їхня увага, емоційний настрій, інтерес до того, що відбувається, активність або, навпаки, байдужість, відразу говорять багато про що.

Позаурочний захід не містить домашнього завдання. Якщо обов'язковий елемент уроку – домашнє завдання, то в позаурочній роботі він відсутній. Він не може існувати через відтермінованість результатів позаурочної діяльності.

Нерозривність вимог педагогічного процесу із урахуванням індивідуальних особливостей здобувачів освіти – важлива умова підвищення його ефективності. При організації позаурочної роботи педагог повинен бути в постійному творчому пошуку, підбираючи й створюючи нові прийоми, форми і методи, що створює простір для активності здобувачів освіти й розвитку їх професійних компетентностей. Позаурочна робота – це невичерпана скарбниця творчості вчителя.

II. ПЛАН-КОНСПЕКТ ПОЗАУРОЧНОГО ЗАХОДУ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

Професія: 4211 Касир квитковий; 4211 Касир товарний (вантажний); 5112 Провідник пасажирського вагона.

Тема: «УМОВИ ТА БЕЗПЕКА ПРАЦІ – ЗАПОРУКА ЗДОРОВ'Я І ЖИТТЯ»

МЕТА ПОЗАУРОЧНОГО ЗАХОДУ:

➤ **Навчальна:** розширення і поглиблення знань здобувачів освіти щодо виконання вимог нормативно-правових актів з охорони праці; правил поведінки з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва; користування засобами колективного та індивідуального захисту; зосередження уваги майбутніх працівників щодо виконання безпечних прийомів праці;

➤ **Розвиваюча** – розвиток професійних компетентностей здобувачів освіти, формування пізнавального інтересу до предмета «Охорона праці», розвиток позитивної мотивації навчання, творчого потенціалу, удосконалення навичок спілкування;

➤ **Виховна** – виховання культури праці на кожному робочому місці, відповідального ставлення до свого здоров'я і життя;

➤ **Методична** – компетентнісно-орієнтований підхід до навчання як запорука успішної підготовки конкурентоспроможних кваліфікованих робітників.

Очікувані результати: здобувачі професійної освіти використовують набуті знання з програмного матеріалу при відповіді на запитання, вміють застосовувати на практиці безпечні методи праці під час виконання робіт, знають основні законодавчі акти з охорони праці та визначення понять, дають власну оцінку засобам колективного та індивідуального захисту щодо доцільності їх використання.

Матеріально-технічне оснащення та інформаційно-методичне забезпечення позаурочного заходу:

- плазмова телевізійна панель і комп'ютер для показу відеоролика «Мийка вагонів» і презентації;

- «молоток» для ведучого;

- Лоти: 1 – Закон України «Про охорону праці», 2 – Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, 3 – Перелік робіт з підвищеною небезпекою, 4 – жилет сигнальний зі світловідбиваючими смугами, 5 – костюм, 6 – рукавиці, 7 – вогнегасник і малюнок вогнегасника, 8 – плакат «Пожежний потяг», 9 – каска, 10 – діелектричні рукавички, 11 – діелектричні рукавички (продірявлені), 12 – мило, 13 – миючий засіб для скла, 14 – відро, 15 – медична аптечка; чорний ящик; пляшка газованої води.

Форма проведення: дидактична гра «Аукціон»

Міжпредметні зв'язки:

- **Правила технічної експлуатації і інструкції** (Тема: «Сигнали тривоги»);
- **Хімія** (Тема: «Жири та мила»);
- **Виробниче навчання** (Тема: «Знайомство з робочим місцем. Інструктаж з охорони праці»).

СТРУКТУРА ПОЗАУРОЧНОГО ЗАХОДУ

<i>Етапи (час)</i>	<i>Вид діяльності</i>	<i>Методи, форми роботи</i>	<i>Діяльність викладача</i>	<i>Діяльність учнів</i>
I. Організаційна частина (1 хв.)	Привітання, перевірка присутніх на уроці	Словесний, фронтальна	Побажання гарного настрою, творчої праці	Привітання здобувачів освіти.
II. Оголошення теми і мети позаурочного заходу (2 хв.)	Підготовка здобувачів освіти до процедури гри	Словесний, фронтальна	Повідомлення теми, мети та завдань щодо організації роботи здобувачів освіти під час проведення позаурочного заходу	Сприйняття інформації
III. Мотивація (2 хв.)	Введення в гру учасників	Словесний, фронтальна	Повідомлення значущості навчальних тем	Сприйняття інформації
IV. Хід заходу (38 хв.)	Процес гри: пропонування лотів за темами предмета «Охорона праці» 1. Правові та організаційні основи ОП	Наочний, фронтальна, метод малих груп	Показ презентації та лотів 1, 2	Перегляд презентації, «покупка» лотів: 1, 2
	2. Основи безпеки праці в галузі	Наочний, фронтальна, індивідуальна, метод малих груп	Показ відеоролика «Мийка вагонів», демонстрація презентації та лотів 3,4,5,6	Перегляд презентації, «покупка» лотів: 3,4,5,6; перегляд відеоролика, відповіді на питання
	3. Основи пожежної безпеки	Наочний, фронтальна, метод малих груп	Показ презентації та лотів 7, 8	Перегляд презентації, «покупка» лотів: 7, 8

	4. Основи електробезпеки	Наочний, фронтальна, метод малих груп	Показ презентації та лотів 9, 10, 11	Перегляд презентації, «покупка» лотів: 9,10,11
	5. Основи гігієни праці	Наочний, фронтальна, метод малих груп	Показ презентації та лотів 12,13,14	Перегляд презентації, «покупка» лотів: 12,13,14
	6. Надання першої допомоги при нещасних випадках	Наочний фронтальна, метод малих груп	Показ презентації та лоту 15	Перегляд презентації, «покупка» лоту 15
V. Заключна частина (1 хв.)	Аналіз гри: обговорення й оцінка результатів	Словесний, фронтальна	Обмін думками із здобувачами освіти щодо роботи кожної малої групи та оголошення переможців	Рахування «куплених» командою лотів
VI. Рефлексія (1 хв.)	Підведення підсумків заходу. Відповіді на питання	Словесний, індивідуальна	Спонування здобувачів освіти до обговорення досягнутих результатів позаурочного заходу	Відповіді на питання, висновки учнів

ХІД ПОЗАУРОЧНОГО ЗАХОДУ (*супроводжується демонстраційною презентацією*)

I. Організаційна частина (побажання викладача учасникам гри):

Добрий день, шановні здобувачі освіти! Я рада Вас всіх бачити, бажаю Вам гарного настрою, творчої наснаги та приємних вражень! **(слайд 1).**

II. Оголошення теми і мети позаурочного заходу.

Викладач: Сьогодні ми з Вами проводимо позаурочний захід на тему: «Безпека праці – запорука здоров'я і життя», присвячений Всесвітньому дню охорони праці. Мета заходу: виховання культури праці на кожному робочому місці; формування знань у майбутніх працівників безпечних методів і прийомів праці; привертання уваги до правил поведінки з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, користування засобами колективного та індивідуального захисту; а також розвиток відповідального ставлення кожного працівника до свого здоров'я і життя.

III. МОТИВАЦІЯ ДО АКТИВНОСТІ УЧАСНИКІВ ПОЗАКЛАСНОГО ЗАХОДУ.

Викладач: Щороку 28 квітня з метою сприяння попередженню нещасних випадків і професійних захворювань на робочому місці в усьому світі Міжнародна організація праці відзначає Всесвітній день охорони праці. В усіх регіонах світу уряди, профспілки, організації роботодавців та спеціалісти-практики у сфері охорони праці організовують заходи з відзначення Дня охорони праці. Ця рекламно-роз'яснювальна компанія спрямована на привертання уваги суспільства до проблем у сфері охорони праці та до кількості травм, хвороб і смертей, пов'язаних з трудовою діяльністю. Для того, щоб ще раз привернути Вашу увагу до безпечних методів праці, ми й проводимо цей захід.

IV. ХІД ЗАХОДУ.

Викладач звертається до учнів:

Давайте згадаємо: А що таке охорона праці? Це визначення написано в Законі України «Про охорону праці», стаття 1: *«Охорона праці – це система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності»* (слайд 2). Під час викладання предмета «Охорона праці» ми з Вами вивчали такі теми:

1. Правові та організаційні основи охорони праці
2. Основи безпеки праці в галузі
3. Основи пожежної безпеки
4. Основи електробезпеки
5. Основи гігієни праці, виробнича санітарія. Медичні огляди
6. Надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках

Давайте згадаємо основні визначення та зміст цих тем.

Для цього я пропоную Вам дидактичну гру «Аукціон». Групу ми розділимо на 4 команди та оберемо ведучого. Ведучий буде пропонувати Вам лоти для продажу, а Ви будете їх «купувати», але не за гроші, а за свої знання.

На продаж виставлено 15 лотів. Лот дістанеться тій команді, яка дасть найбільше відомостей про той чи інший товар. Тож, починаємо. Перша тема:

1. Правові та організаційні основи охорони праці (слайд 3):

Ведучий: На продаж виставлено:

Лот 1 – Закон України «Про охорону праці»

Відповідь: Закон визначає основні положення конституційного права громадян на охорону життя і здоров'я в процесі трудової діяльності, регулює відносини між роботодавцем і працівником з питань безпеки, гігієни праці, а

також встановлює єдиний порядок організації охорони праці в Україні.

Дія закону поширюється на всі підприємства, установи і організації незалежно від форми власності та видів діяльності, фізичних осіб, які, відповідно до законодавства, використовують найману працю, та на працюючих за наймом. В законі дано визначення понять: «охорона праці», «роботодавець», «працівник».

Цей Закон покладає на роботодавця повну відповідальність за створення безпечних умов праці на кожному робочому місці. Але й працівник також несе відповідальність за збереження життя і здоров'я – як свого, так і тих, хто працює поруч. Вперше закон проголошує, що працівник може відмовитися від роботи, якщо не дотримується законодавство з охорони праці, а роботодавець при цьому буде виплачувати йому середній заробіток. У законі 44 статті, закон був прийнятий 14 жовтня 1992 р., вступив в дію з дня опублікування 24 листопада 1992 р.

Ведучий: Закон України «Про охорону праці» раз! Закон України «Про охорону праці» два! Закон України «Про охорону праці» три! **Продано !** (Лот забирає та команда, яка сказала останнє слово).

Ведучий: На продаж виставлено:

Лот 2 – Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці.

Відповідь: Це нормативно-правовий акт охорони праці НПАОП 0.00-4.12-05 затверджене наказом № 15 Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 р.

Типове положення визначає порядок:

- вивчення основ охорони праці у навчальних закладах і під час професійного навчання працівників на підприємстві;
- організації навчання і перевірки знань з питань охорони праці на підприємстві;
- спеціального навчання і перевірки знань з питань охорони праці;
- навчання і перевірки знань з питань охорони праці посадових осіб;
- організації проведення інструктажів з питань охорони праці;
- стажування, дублювання і допуску працівників до роботи.

Згідно із Типовим положенням всі працівники під час прийняття на роботу та періодично під час роботи повинні проходити на підприємстві інструктажі з питань охорони праці. За характером і часом проведення інструктажі поділяються на вступний, первинний, повторний, позаплановий та цільовий.

Про проведення інструктажів, особа, яка проводила інструктаж, вносить запис до журналу реєстрації інструктажів. Сторінки журналу повинні бути пронумеровані, прошнуровані і скріплені печаткою.

Ведучий: Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, раз! Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, два! Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, три!

Продано! (Лот забирає та команда, яка сказала останнє слово).

Викладач: Переходимо до другої теми.

2. Основи безпеки праці в галузі

Ви майбутні залізничники. Залізнична колія є небезпечною зоною через існування загрози наїзду рухомого складу на людей. Тому, необхідно бути особливо уважним при знаходженні на території та об'єктах залізничного транспорту та дотримуватись правил безпеки.

Ведучий: На продаж виставлено:

Лот 3 – Перелік робіт з підвищеною небезпекою

Відповідь: Наказом Державного комітету України по нагляду за охороною праці № 15 від 26.01.2005 р. затверджено “Перелік робіт з підвищеною небезпекою”. Це нормативно-правовий акт охорони праці НПАОП 0.00-8.24-05.

До Переліку увійшли електрозварювальні, підземні на шахтах та рудниках, верхолазні та на висоті, такелажні та стропальні роботи, роботи із застосуванням ручних електро- і пневмомашин та інструментів, вантажно-розвантажувальні роботи за допомогою машин і механізмів, з охорони колективної і приватної власності, всі види робіт з радіоактивними речовинами тощо. Усього до переліку занесено 137 видів робіт. Для залізниці, це пункт 112: «Роботи, що безпосередньо виконують при обслуговуванні залізничного транспорту, електротранспорту, рухомого складу». Роботи, які потребують при їх виконанні особливих заходів безпеки виконуються за спеціальним нарядом-допуском. Виконання робіт підвищеної небезпеки без оформлення наряду не дозволяється!

Ведучий: Перелік робіт з підвищеною небезпекою раз! Перелік робіт з підвищеною небезпекою два! Перелік робіт з підвищеною небезпекою три!
Продано! (Лот забирає та команда, яка сказала останнє слово).

Ведучий: На продаж виставлено **Лот 4 - Жилет сигнальний зі світло-відбиваючими смугами (слайд 4).**

Відповідь: З метою запобігання або зменшення впливу на працівників шкідливих і небезпечних виробничих чинників застосовують засоби колективного та індивідуального захисту. Створення на робочому місці сприятливих і безпечних умов праці тісно пов'язане із забезпеченням робітників спецодягом, спецвзуттям та іншими засобами індивідуального захисту. До спеціального одягу відносяться: комбінезони, куртки, штани, костюми, халати, плащі, кофти, фартухи, жилети, нарукавники.

На залізниці використовують сигнальні жилети зі світловідбиваючими смугами. Жилет сигнальний має помаранчевий колір (контрастний щодо місцевості), тому його можна бачити на далекій відстані. Світловідбиваюча смуга світиться у темряві і можна бачити, що на залізничних коліях працюють

люди. Сигнальні жилети повинні одягати касири товарні (вантажні) при виході на залізничні колії та провідники пасажирських вагонів.

Ведучий: Жилет сигнальний зі світловідбиваючі смугами раз! Жилет сигнальний зі світловідбиваючими смугами два! Жилет сигнальний зі світловідбиваючими смугами три! **Продано!** (Лот забирає та команда, яка сказала останнє слово).

Ведучий: На продаж виставлено **Лот 5 - Костюм (слайд 5).**

Відповідь: Це одяг загального призначення, зроблений із бавовняної тканини, що забезпечує санітарно-гігієнічні вимоги, синього кольору, для зручності на куртки нашиті дві кишені. Призначений, наприклад, для слюсаря з ремонту рухомого складу. Існують костюми для зварювальника, костюми для захисту від води, утеплені костюми, призначені для робітників залізничного транспорту, сільського господарства, будівельників, монтажників.

Ведучий: Костюм раз! Костюм два! Костюм три! **Продано!** (Лот забирає та команда, яка сказала останнє слово).

Ведучий: На продаж виставлено **Лот 6 – Рукавиці (слайд 6).**

Відповідь: Рукавиці бавовняні з брезентовим надолонником (комбіновані). Це засоби захисту рук. Використовують при вантажно-розвантажувальних роботах. Існують рукавички з латексу, рукавички для робіт з лугами і кислотами, морозостійкі рукавички, діелектричні рукавички.

Ведучий: Рукавиці раз! Рукавиці два! Рукавиці три! **Продано!** (Лот забирає та команда, яка сказала останнє слово).

Викладач: Ви дуже добре засвоїли матеріал цієї теми, а зараз зверніть увагу на екран **(слайд 7)**. До вашої уваги відеоролик «Мийка вагонів», а після перегляду пропоную дати відповідь на питання: «Якими засобами індивідуального захисту користується працівник під час роботи?»

Відповідь: Спеціальний одяг, спеціальне взуття, засоби захисту рук, очей, голови та органів дихання (респіратор).

Викладач: Переходимо до третьої теми.

3. Основи пожежної безпеки

Вогонь, що вийшов із-під контролю, здатний викликати значні руйнівні та смертоносні наслідки. До таких проявів вогняної стихії належать пожежі. Під час пожеж знищуються та пошкоджуються матеріальні цінності, будівлі, споруди, машини, механізми, устаткування. Але є і соціальні наслідки, пов'язані з загибеллю і травмуванням людей **(слайд 8)**.

Ведучий: На продаж виставлено **Лот 7 – Вогнегасник**

Відповідь: Вогнегасник вуглекислотний ВВ-2 (цифри показують місткість балона у літрах) застосовують при пожежах класів А, В і Е для гасіння твердих та рідких речовин, а також електроустановок, що знаходяться під напругою до 1000 В за умови обмеження наближення до струмопровідних частин на відстань не ближче 2 м. Вуглекислота у вогнегаснику знаходиться у рідкому стані під тиском 6-7 МПа, при приведенні його в дію за рахунок швидкого адіабатичного розширення, вуглекислий газ миттєво перетворюється у снігоподібну масу, у вигляді якої він і викидається із розтруба вогнегасника з температурою – 79° С. Тому оголеними руками його торкатися не можна, руки людини повинні бути захищені. Якщо пожежа на відкритій місцевості, то треба тушити з повітряної сторони і не направляти струмінь в середину полум'я, а з краю осередка пожежі.

Ведучий: Вогнегасник раз! Вогнегасник два! Вогнегасник три! **Продано!** (Лот забирає та команда, яка сказала останнє слово).

Ведучий: На продаж виставлено **Лот 8 – Пожежний потяг (слайд 9).**

Відповідь: Використовують під час пожеж на залізниці. Ємність цистерни для води в залежності від категорії потягу 50 м³ або 73,1 м³. Обладнаний вуглекислотними вогнегасниками – 5 шт., порошковими вогнегасниками – 5 шт., мотопомпами – 2 шт.

Сигнал пожежної тривоги: подається групами «_____ _ _» (один довгий, два коротких гудки). Всі засоби пожежегасіння фарбують у червоний колір і поїзду дають «зелену вулицю». Забороняється застосовувати й брати будь-які інструменти або приладдя пожежного потягу для інших робіт.

Ведучий: Пожежний потяг раз! Пожежний потяг два! Пожежний потяг три! **Продано!** (Лот забирає та команда, яка сказала останнє слово).

Викладач: Переходимо до четвертої теми.

4. Основи електробезпеки

Електробезпека – система організаційних і технічних заходів і засобів, що забезпечують захист людей від шкідливої і небезпечної дії електричного струму, електричної дуги, електричного поля і статичної електрики (**слайд 10**).

Основними параметрами струму є напруга і сила струму. Треба пам'ятати, що електротравматизм має деякі особливості. Серед нещасних випадків зі смертельними наслідками електротравми складають близько 40%, посідаючи одне з перших місць, при чому більшість смертельних уражень трапляється в електроустановках з напругою 127-380 В (**слайд 11**).

Ведучий: На продаж виставлено **Лот 9 – Каска**

Відповідь: Каска відноситься до засобів індивідуального захисту. Це засіб захисту голови. Забезпечує надійну електроізоляцію, це основний електрозахисний засіб для роботи в електроустановках.

Каска призначена для захисту голови від травм у виробничих умовах, стійка до низьких температур. Навіть у касці кожен працівник повинен пам'ятати, що до контактної мережі на залізниці не можна наближатися менше ніж за 2 метри! Там є електрична дуга, яка створена високою напругою. Напруга в контактній мережі змінного струму – 27500 В, а постійного струму – 3300 В.

Ведучий: Каска раз! Каска два! Каска три! **Продано!** (Лот забирає та команда, яка сказала останнє слово).

Ведучий: На продаж виставлено *Лот 10* – *Діелектричні рукавички (Слайд 12).*

Відповідь: Використовують як основний електрозахисний засіб для роботи в електроустановках напругою до 1000 В та додатковий в електроустановках напругою понад 1000 В. Електрозахисні засоби повинні зберігатися у приміщеннях у спеціально відведених місцях сухими і чистими, в умовах, що виключають можливість їх механічних ушкоджень, шкідливої дії вологи, агресивного середовища, мастила тощо. Крім того електрозахисні засоби повинні оглядатися перед кожним їх застосуванням. При таких оглядах увага звертається на справність засобів захисту, відсутність тріщин, подряпин та деформації, термін чергової перевірки. У разі виявлення перерахованих дефектів чи простроченого терміну чергового випробування, користуватися електрозахисними засобами забороняється. Відсутність проривів і проколів рукавичок перевіряється скручуванням їх від нарукавника в бік пальців. Випробування проводяться напругою змінного струму частотою 50 Гц. один раз в 6 місяців. Результати випробувань оцінюються за величину струму, що протікає через засоби захисту. При позитивних результатах випробувань на засобах захисту проставляється штамп з датою наступних випробувань. Результати випробувань засобів захисту (рукавичок) оформляються протоколом встановленої форми. Робота без використання засобів колективного та індивідуального захисту – це одна із основних причин нещасних випадків на виробництві, пов'язаних з обслуговуванням електричних мереж і електроустановок.

Ведучий: Діелектричні рукавички раз! Діелектричні рукавички два! Діелектричні рукавички три! **Продано!** (Лот забирає та команда, яка сказала останнє слово).

Ведучий: На продаж виставлено *Лот 11* – *Діелектричні рукавички, які мають пошкодження (слайд 13).*

Відповідь: Ці рукавички не можна застосовувати під час роботи, тому що при візуальному огляді ми бачимо, що одна з них порвана, а в іншій – взагалі відсутній один палець.

Однією з характерних особливостей електротравматизму є те, що організм людини не наділений властивістю, за допомогою якої можна

було б визначити наявність електроструму. Тому – це пряма загроза для життя працівника й користуватися такими рукавичками **категорично заборонено!**

Ведучий: Діелектричні рукавички (пошкоджені) раз! Діелектричні рукавички (пошкоджені) два! Діелектричні рукавички (пошкоджені) три! **Продано!** (Лот забирає та команда, яка сказала останнє слово).

Викладач: Переходимо до п'ятої теми **(слайд 14)**.

5. Основи гігієни праці, виробнича санітарія. Медичні огляди.

Гігієна праці вивчає вплив виробничого середовища на функціонування організму людини і його окремих систем. *Виробнича санітарія* – це галузь санітарії, спрямована на впровадження комплексу санітарно-оздоровчих заходів щодо створення здорових і безпечних умов праці **(слайд 15)**.

Ведучий: На продаж виставлено **Лот 12 – Мило**

Відповідь: Це засіб для очищення шкіри рук. Працівники повинні ретельно мити руки з милом перед вживанням їжі, після прибирання побутових та виробничих приміщень. Також, мило є профілактичним засобом щодо коронавірусної інфекції COVID-19. Мило – солі високомолекулярних карбонових кислот. На – тверді, К – рідкі, таким чином, мило буває тверде й рідке (крем-мило).

При користуванні рідким крем-милом, потрібно дотримуватись застережних заходів: При потраплянні в очі ретельно промити їх великою кількістю води. Засіб призначений тільки для зовнішнього застосування. Зберігати в недоступному для дітей та домашніх тварин місці. За необхідністю звернутися до лікаря і показати упаковку.

Ведучий: Мило раз! Мило два! Мило три! **Продано!** (Лот забирає та команда, яка сказала останнє слово).

Ведучий: На продаж виставлено **Лот 13 – Миючий засіб для скла.**

Відповідь: Нанести засіб на забруднене скло і ретельно протерти сухою ганчіркою. Потрібно виконувати заходи безпеки: при потраплянні засобу в очі ретельно промити великою кількістю води, у разі виникнення запалення звернутися до лікаря. Не вдихати випаровування засобу. Зберігати у недоступному для дітей місці. Зберігати у критих, сухих з вентиляцією приміщеннях при температурі від +6° С до +30° С. Захищати від вологи.

Хімічний склад: вода підготовлена, ізопропиловий спирт, менше ніж 5% аніонних пар, нашатирний спирт, запашник, консервант, барвник.

Ведучий: Миючий засіб для скла раз! Миючий засіб для скла два! Миючий засіб для скла три! **Продано!** (Лот забирає та команда, яка сказала останнє слово).

Ведучий: На продаж виставлено *Лот 14 – Відро* (слайд 16).

Відповідь: Призначене для прибирання полиць, миття підлоги, наприклад, у квітковій касі або у пасажирському вагоні. Також в пасажирському вагоні для прибирання санітарних вузлів використовуються спеціальні дезинфікуючі розчини. Хімічна формула води – H_2O .

Ведучий: Відро раз! Відро два! Відро три! **Продано!** (Лот забирає та команда, яка сказала останнє слово).

Викладач: Переходимо до шостої теми (слайд 17).

6. Надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках

У багатьох випадках наслідки нещасного випадку залежать від того, наскільки швидко і кваліфіковано надано потерпілому першу медичну (долікарську) допомогу. Комплекс заходів, що передбачають надання допомоги на місці події, включає не тільки навчання правил поведінки, а й відповідне забезпечення, до якого входить аптечка першої допомоги (слайд 18).

Ведучий: На продаж виставлено *Лот 15 – Медична аптечка*.

Відповідь: В аптечці завжди мають бути засоби для надання першої допомоги при незначних пошкодженнях, та дрібних пораненнях. Аптечка повинна бути на видному і доступному місці: в навчальних кабінетах, спортзалі, майстернях, квіткових касах, у пасажирському вагоні, транспорті, там, де є масове скупчення людей. Під час роботи у полі аптечку тримають у сумці або іншому місці, зручному для переноски. Стан і укомплектованість аптечки необхідно періодично перевіряти, звертаючи увагу на термін зберігання ліків. Склад медичної аптечки:

Найменування медичних засобів і препаратів	Призначення	Кількість
Індивідуальний перев'язочний антисептичний пакет	Для накладання пов'язок	3 шт.
Бинти	Для накладання пов'язок	3 шт.
Вата (в пакетах)	Для накладання пов'язок	2 шт.
Джгут	Для зупинки кровотечі	1 шт.
Настоянка йоду	Для обробки ран, поранень на шкірі	1 флакон
Нашатирний спирт	Застосовувати при знепритомленні, накапати на ватку 2-3 краплі й піднести до носа потерпілого	1 флакон
Розчин (2-4%) борної кислоти	Для промивання очей, для примочок на очі при їх опіках електродугою, для полоскання рота при опіках лужними сполуками	1 флакон 250 мл.

Вазелін	Для обробки шкіри при опіках першого ступеня	1 тюб.
Валідол	Застосовувати при серцевому болі по одній таблетці під язик до повного розсмоктування	1 тюб.

Ведучий: Медична аптечка раз! Медична аптечка два! Медична аптечка три! **Продано!** (Лот забирає та команда, яка сказала останнє слово).

У кабінет вносять чорний ящик, в якому знаходиться приз.

Викладач: Цей приз дістанеться тому, хто дасть відповідь на запитання:

«Що, згідно із Законом України «Про охорону праці» (ст. 7) безоплатно видають працівникам, зайнятим на роботах з важкими та шкідливими умовами праці?»

Здобувачі освіти дають різні відповіді, але приз дістанеться тому, хто надасть відповідь: *газована солоня вода.*

V. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

Викладач: Шановні здобувачі освіти, Ви добре засвоїли матеріал навчальних тем предмета, творчо працювали, всі були уважними, активними, а зараз давайте підведемо підсумки. (команди підраховують отриману кількість лотів) та поаплодуємо всім учасникам позаурочного заходу: «Умови та безпека праці – запорука здоров'я і життя». Команда переможців нагороджується Дипломом: *«Кращі знавці правил охорони праці»* (слайд 19).

VI. РЕФЛЕКСІЯ

А зараз я прошу Вас поділитися враженнями від позаурочного заходу:

- Чи сподобався Вам позаурочний захід «Безпека праці – запорука здоров'я і життя»?
- Що Вам найбільше сподобалось?
- Що Вас зацікавило в навчальному матеріалі?
- Що Вам найбільше запам'яталось?
- Чи задоволені Ви цим заходом в цілому?

Побажання викладача (слайд 20): наш позаурочний захід закінчено. Бажаю всім міцного здоров'я, бережіть себе. Дякую за творчу працю. До побачення.

ДЕМОНСТРАЦІЙНА ПРЕЗЕНТАЦІЯ

«Охорона праці й безпека суспільства – один із пріоритетів виховання культури життя без небезпек»

Позаурочний захід на тему:
«Умови та безпека праці – запорука здоров'я і життя!»

Слайд 1

1. Правові та організаційні основи охорони праці

28 квітня - Всесвітній день охорони праці

Охорона праці - це система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності (Закон України "Про охорону праці")

Слайд 2

1. Правові та організаційні основи охорони праці

Законодавство України

ЗАКОН УКРАЇНИ "ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ"

Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці

Слайд 3

2. Основи безпеки праці в галузі

Слайд 4

2. Основи безпеки праці в галузі

Слайд 5

2. Основи безпеки праці в галузі

Слайд 6

Слайд 7:
відеоролик «Мийка вагонів»

3. Основи пожежної безпеки

Слайд 8

3. Основи пожежної безпеки

Слайд 9

4. Основи електробезпеки

Електробезпека – система організаційних і технічних заходів і засобів, що забезпечують захист людей від шкідливої і небезпечної дії електричного струму, електричної дуги, електричного поля і статичної електрики.

Слайд 10

4. Основи електробезпеки

4. Основи електробезпеки

Слайд 11

4. Основи електробезпеки

Слайд 13

Слайд 12

5. Основи гігієни праці, виробнича санітарія. Медичні огляди

- Гігієна праці вивчає вплив виробничого середовища на функціонування організму людини і його окремих систем.
- Виробнича санітарія – це галузь санітарії, спрямована на впровадження комплексу санітарно-оздоровчих заходів щодо створення здорових і безпечних умов праці.

Слайд 14

5. Основи гігієни праці, виробнича санітарія. Медичні огляди

Слайд 15

5. Основи гігієни праці, виробнича санітарія. Медичні огляди

Слайд 16

6. Надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках

- У багатьох випадках наслідки НВ залежать від того наскільки швидко і кваліфіковано надано потерпілому першу медичну (долікарську) допомогу. Затримка долікарської допомоги може призвести до серйозних ускладнень. Комплекс заходів, що передбачають надання допомоги на місці події, включає не тільки навчання правил поведінки, а й відповідне забезпечення, до якого входить аптечка першої допомоги.

Слайд 17

6. Надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках

Слайд 18

Рефлексія

- Чи сподобався Вам позаурочний захід “Безпека праці – запорука здоров’я і життя”?
- Що Вам сподобалось?
- Що Вас зацікавило в навчальному матеріалі?
- Що Вам найбільше запам’яталось?
- Чи задоволений Ви цим заходом в цілому?

Слайд 19

Дякую за увагу !

**РИНОК ПРАЦІ
УКРАЇНИ**
європейський вимір

Слайд 20

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бугай Н.І. Написання та оформлення методичних розробок: Методичні рекомендації.- К.: НМЦ ПТО Міністерства освіти і науки України, 2005. – 30 с.
2. Винокурова Л.Е. Основи охорони праці: Навчальний посібник для професійно-технічних навчальних закладах.- К.: Факт, 2005. – 344 с.: іл.
3. Дуброва Н.Й., Чернявська В.О. Безпека життєдіяльності на транспорті: Навчальний посібник. – Х. : Компанія СМІТ, 2014. – 448 с.
4. Закон України «Про охорону праці», затверджений Постановою Верховної Ради України від 14.10.1992 р. № 2695-ХІІ
5. Лист МОН України «Про методичні рекомендації з питань організації виховної роботи у навчальних закладах на 2016-2017 навчальний рік» від 25.07.2016 № 2.1/10-1828
6. Підласий І.П. Продуктивний педагог. Настільна книга вчителя. - Х.: Вид. група «Основа», 2010. – 360 с. – (Серія «Настільна книга»).
7. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.метод.посібник. – К.: А.С.К., 2003. – 192 с.: іл.
8. Пошукова система «Нормативно-довідкові матеріали з охорони праці». - Київ – 2008 -E– Lib.
9. Садкіна В.І. 101 цікава педагогічна ідея. Як зробити урок: Серія „Золота педагогічна колекція”.– Х.: Вид. група „Основа”, 2011. – 88 с.
10. Ткачук К.Н. Основи охорони праці: Підручник. – К.: Основа, 2006. – 444 с.
11. Ягупов В.В. Педагогіка: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2002. – 506 с.
12. Офіційний веб-сайт Укрзалізниці www.uz.gov.ua/

**МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА ПОЗАУРОЧНОГО ЗАХОДУ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ
на тему: «УМОВИ ТА БЕЗПЕКА ПРАЦІ –
ЗАПОРУКА ЗДОРОВ'Я**

(З досвіду роботи Світлани КАЛІНЕНКО, викладача Люботинського професійного ліцею залізничного транспорту)

Головний редактор:

Літературний редактор:

Коректор:

Комп'ютерна верстка:

Дизайн обкладинки:

Тетяна Русланова

Ольга Горенкова

Ольга Горенкова

Олена Яковенко

Світлана Каліненко

Науково-методичний центр професійно-технічної освіти у Харківській області
61121 м.Харків, вул.Владислава Зубенка, 37, 4 поверх
Тел.: (0572) 64-68-60

E-mail: pr.nmc@ptukh.org.ua

<https://www.facebook.com/groups/162399237723984/>

